

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

07. 10. 2014 р.

м. Київ

№ 1149

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
“ <u>29</u> ” <u>жовтня</u> 20 <u>14</u> р.
за № <u>1359/26136</u>
Керівник реєструючого органу _____
підпис

Про затвердження Положення про конкурсний відбір оригінал-макетів підручників для учнів 4 та 7 класів загальноосвітніх навчальних закладів

Відповідно до статей 31, 33 і 37 Закону України «Про загальну середню освіту», постанов Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 року № 781 «Деякі питання забезпечення підручниками та навчальними посібниками студентів вищих навчальних закладів, учнів загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів та вихованців дошкільних навчальних закладів», від 20 квітня 2011 року № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти», від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти», з метою диференціації навчально-виховного процесу та вдосконалення порядку відбору підручників з навчальних предметів інваріантної складової типових навчальних планів для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою, а також мовами національних меншин (крім перекладних) та загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим

вивченням навчальних предметів, затверджених в установленому порядку, і поліпшення їх якості

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення про конкурсний відбір оригінал-макетів підручників для учнів 4 та 7 класів загальноосвітніх навчальних закладів, що додається.

2. Визнати такими, що втратили чинність, накази Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України:

від 23 серпня 2011 року № 988 «Про затвердження Положення про Всеукраїнський конкурс рукописів підручників для учнів 1-4 класів загальноосвітніх навчальних закладів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 8 вересня 2011 року за № 1065/19803;

від 10 липня 2012 року № 805 «Про затвердження Положення про Всеукраїнський конкурс рукописів підручників для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 26 липня 2012 року за № 1261/21573.

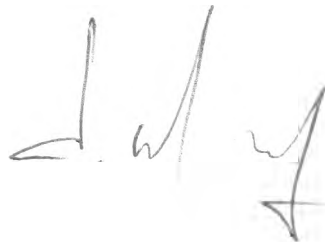
3. Управлінню зв'язків з громадськістю та забезпечення діяльності Міністра (патронатна служба) (Загоруйко Ю. А.) зробити відмітку у справах архіву.

4. Департаменту загальної середньої та дошкільної освіти (Кононенко Ю. Г.) забезпечити державну реєстрацію цього наказу в Міністерстві юстиції України в установленому законодавством порядку.

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Полянського П. Б.

6. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр

Сергій Квіт

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і
науки України
07 жовтня 2014 року № 1149

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
" 29 " жовтня 2014 р.
за № 1359/26136

Керівник реєструючого
органу _____ підпис

ПОЛОЖЕННЯ
про конкурсний відбір оригінал-макетів підручників
для учнів 4 та 7 класів загальноосвітніх навчальних закладів

I. Загальні положення

1. Це Положення визначає порядок проведення конкурсного відбору оригінал-макетів підручників для учнів 4 та 7 класів загальноосвітніх навчальних закладів (далі – Конкурс) та їх експертизи з навчальних предметів інваріантної складової типових навчальних планів загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою, а також мовами національних меншин (крім перекладних), у тому числі загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням навчальних предметів.

2. Конкурс проводить МОН України на засадах відкритості, прозорості й гласності.

3. У Конкурсі мають право брати участь фізичні та юридичні особи (автори, авторські колективи, видавництва), що мають виключні майнові права на використання твору (далі – учасники).

4. До участі в Конкурсі не допускаються юридичні особи, які визнані банкрутом або щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство чи прийнято рішення про припинення юридичної особи або скасування державної реєстрації юридичної особи.

5. У цьому Положенні терміни вживаються в таких значеннях:
оригінал-макет підручника — шпальти майбутнього підручника;
репозитарій цифрового навчального контенту (далі — Репозитарій) — місце, де зберігаються, накопичуються, систематизуються в електронному вигляді продукти інтелектуальної власності наукового, освітнього та методичного призначення та забезпечується довготривалий, постійний і відкритий доступ до них засобами інтернет-технологій.

II. Підготовка та оголошення Конкурсу

1. Організація та проведення Конкурсу здійснюються відповідно до вимог цього Положення та наказу МОН України про проведення Конкурсу.

2. Конкурс проводиться окремо для кожного класу у два етапи:

I етап – здійснення експертизи електронних версій оригінал-макетів підручників;

II етап – відбір електронних версій оригінал-макетів підручників загальноосвітніми навчальними закладами.

3. Конкурс проводиться з навчальних предметів інваріантної складової типових навчальних планів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою, а також мовами національних меншин (крім перекладних) та загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням навчальних предметів для кожного класу окремо згідно з переліком, який затверджується наказом МОН України про проведення Конкурсу.

4. Конкурс оголошується наказом МОН України, що містить інформацію про строки проведення Конкурсу, умови подання конкурсних матеріалів та апеляцій; перелік навчальних предметів та назв підручників (для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням мовами національних меншин – із зазначенням мови національної меншини); номери контактних телефонів, факсів; електронну адресу установ, відповідальних за проведення Конкурсу.

5. З метою організованого проведення Конкурсу МОН України та державна наукова установа «Інститут інноваційних технологій і змісту освіти» (далі – ІТЗО) забезпечують:

формування переліку навчальних предметів та назв підручників, з яких оголошується Конкурс;

розроблення, затвердження та оприлюднення на офіційних веб-сайтах МОН України, ІТЗО інструктивно-методичних матеріалів для проведення експертизи оригінал-макетів підручників;

розроблення, затвердження та оприлюднення на офіційних веб-сайтах МОН України, ІТЗО інструктивно-методичних матеріалів для узагальнення конкурсною комісією Конкурсу результатів експертизи оригінал-макетів підручників з кожного навчального предмета, переданих експертами, і визначення підручників, оригінал-макети яких братимуть участь у II етапі Конкурсу.

6. З метою забезпечення неупередженого й відкритого проведення Конкурсу ІТЗО забезпечує:

формування за пропозиціями МОН України, ІТЗО, НАН України, НАПН України, органів управління освітою обласних та Київської міської державних адміністрацій, вищих навчальних закладів, громадських організацій списків експертів з кожного навчального предмета та оприлюднення їх на офіційних веб-сайтах МОН України, ІТЗО;

формування складу експертів з кожного навчального предмета методом «випадкових чисел» (жеребкування);

формування пропозицій щодо складу конкурсної комісії Конкурсу;

формування пропозицій щодо складу апеляційної комісії Конкурсу;

приймання, реєстрацію, перевірку комплектів конкурсних матеріалів та технічної справності електронного диска або флеш-пам'яті з електронною версією оригінал-макета підручника;

оприлюднення на офіційних веб-сайтах МОН України, ІТЗО наказів МОН України, інструктивно-методичних матеріалів та інших документів щодо проведення Конкурсу;

розміщення на офіційному веб-сайті ІТЗО зразків оформлення комплектів конкурсних матеріалів;

розміщення на офіційному веб-сайті ІТЗО та Репозитарію електронних версій оригінал-макетів підручників, поданих на Конкурс;

розміщення на офіційному веб-сайті ІТЗО та Репозитарію зразків оформлення експертних висновків та результатів відбору оригінал-макетів підручників загальноосвітніми навчальними закладами;

забезпечення належних умов роботи конкурсної та апеляційної комісії Конкурсу;

надання учасникам на їх вимогу матеріалів експертизи на подані ними оригінал-макети підручників.

III. Подання конкурсних матеріалів на Конкурс

1. Для участі в Конкурсі учасники подають до ІТЗО лист-клопотання, до якого додаються конкурсні матеріали:

один примірник оригінал-макета підручника на паперовому носії з переліку навчальних предметів, з яких оголошується Конкурс;

електронну версію оригінал-макета підручника, поданого на паперовому носії, з текстовим файлом опису підручника відповідно до полів метаданих Репозитарію;

дані про учасника (прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи, посада, науковий ступінь, вчене звання (за наявності), місце проживання, номери контактних телефонів), а також копія документа, що підтверджує виключне майнове право на використання твору учасника (якщо участь у Конкурсі бере видавництво).

Обробка персональних даних учасників здійснюватиметься з дотриманням вимог Закону України «Про захист персональних даних».

2. На першій сторінці оригінал-макета підручника на паперовому носії та його електронної версії зазначаються прізвища авторів, назви навчального предмета і підручника. Для оригінал-макета підручника та його електронної версії з мови національної меншини – мова навчання.

Назва оригінал-макета підручника та його електронної версії для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням мовами національних меншин зазначається відповідно мовою національної меншини та державною мовою.

Зразки оформлення комплектів конкурсних матеріалів оприлюднюються на офіційному веб-сайті ІТЗО не менше ніж за п'ять календарних днів до початку подачі конкурсних матеріалів.

Оригінал-макети підручників та їх електронні версії мають бути виконані українською мовою (для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою) або мовою національної меншини (для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням мовою національної меншини), з іноземних мов – відповідною іноземною мовою.

Назви оригінал-макетів підручників та їх електронних версій повинні відповідати назвам підручників, з яких оголошено Конкурс.

3. Учасники є відповідальними за зміст і якість оформлення оригінал-макетів підручників, які вони подають на Конкурс.

4. Оригінал-макет підручника на паперовому носії, зазначений у пункті 1 цього розділу, має бути підготовлений із дотриманням Державних санітарних норм і правил «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 18 січня 2007 року № 13, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 30 січня 2007 року за № 77/13344.

5. Електронна версія оригінал-макета підручника, зазначена у пункті 1 цього розділу, має бути представлена у pdf-форматі на електронному диску або флеш-пам'яті.

Електронна версія оригінал-макета підручника має відповідати його паперовій версії.

6. Комплекти конкурсних матеріалів надсилаються до ІТЗО та реєструються і перевіряються у день їх надходження.

7. Комплекти конкурсних матеріалів, які надійшли з порушенням вимог, зазначених у пунктах 1 і 2 цього розділу, повертаються учасникам протягом п'яти робочих днів з моменту встановлення цього факту із зазначенням причини повернення.

IV. Проведення I етапу Конкурсу

1. Подані на Конкурс електронні версії оригінал-макетів підручників упродовж п'яти робочих днів після закінчення строку подачі комплектів конкурсних матеріалів розміщуються на офіційному веб-сайті ІТЗО та Репозитарію.

2. Експертиза електронних версій оригінал-макетів підручників, поданих на Конкурс, здійснюється експертами з певного навчального предмета у строк, визначений наказом МОН України про проведення Конкурсу.

3. Експертами можуть бути науково-педагогічні працівники вищих навчальних закладів, інститутів післядипломної педагогічної освіти, наукові працівники НАН України та НАПН України, методисти, вчителі, представники методичних об'єднань, асоціацій та спілок вчителів з відповідного навчального предмета та психологи.

Експертами не можуть бути працівники МОН України, ІТЗО, а також автори (співавтори) оригінал-макетів підручників, поданих на Конкурс, та їх родичі, працівники видавництва, що беруть участь у Конкурсі, та їх родичі.

4. Склад експертів у кількості від семи до п'ятнадцяти осіб з кожного навчального предмета формується із загального списку експертів методом «випадкових чисел» (жеребкування). Жеребкування відбувається відкрито, у присутності учасників.

Склад експертів з кожного навчального предмета затверджується наказом МОН України до закінчення строку подачі комплектів конкурсних матеріалів і оприлюднюється на офіційних веб-сайтах МОН України, ІТЗО.

За наявності конфлікту інтересів з авторами поданих на Конкурс оригінал-макетів підручників експерти упродовж трьох робочих днів з дня початку експертизи повинні письмово повідомити про такий факт ІТЗО.

5. Кожен експерт проводить експертизу всіх поданих на Конкурс електронних версій оригінал-макетів підручників з певного навчального предмета відповідно до інструктивно-методичних матеріалів для проведення методичної, наукової та психолого-педагогічної експертизи оригінал-макетів підручників.

Кожен експерт оформлює результати проведеної ним експертизи у вигляді експертного висновку, ставить свій підпис та дату заповнення. Засвідчуються результати експертизи підписом керівника закладу, в якому працює експерт, та печаткою цього закладу.

Наукові працівники НАН України та НАПН України оформлюють висновки щодо відповідності оригінал-макетів підручників сучасним науковим уявленням і психолого-педагогічним вимогам відповідно.

Експерти передають свої експертні висновки на папері та в електронному вигляді (pdf-формат) до ІТЗО у строк, визначений наказом МОН України про проведення Конкурсу.

V. Проведення II етапу Конкурсу

1. На II етапі Конкурсу вчителі навчальних закладів системи загальної середньої освіти (далі – ЗНЗ) у строк, визначений наказом МОН України про проведення Конкурсу, ознайомлюються з електронними версіями оригінал-макетів підручників, розміщеними на офіційному веб-сайті ІТЗО та Репозитарії, яким за результатами I етапу Конкурсу за пропозиціями Конкурсної комісії пропонується надати гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», і надають пропозиції керівнику ЗНЗ для прийняття рішення щодо відбору електронних версій оригінал-макетів підручників з кожного навчального предмета, який вивчається в цьому навчальному закладі.

Кожен ЗНЗ результати відбору електронних версій оригінал-макетів підручників з кожного навчального предмета оформлює також на Репозитарії.

2. Кожен ЗНЗ оформлює результати відбору електронних версій оригінал-макетів підручників (кількість примірників відповідає кількості учнів певного класу навчання) з кожного навчального предмета згідно з формою, яка затверджується наказом МОН України про проведення Конкурсу, та надсилає їх до ІТЗО.

3. Кожен ЗНЗ передає результати відбору електронних версій оригінал-макетів підручників на папері та в електронному вигляді (pdf-формат) до ІТЗО у строк, визначений наказом МОН України про проведення Конкурсу.

Результати відбору електронних версій оригінал-макетів підручників засвідчуються підписом керівника (заступника керівника) ЗНЗ та печаткою цього закладу.

VI. Конкурсна комісія

1. Конкурсна комісія Конкурсу (далі – Конкурсна комісія):

1) на I етапі Конкурсу перевіряє правильність оформлення експертних висновків, узагальнює результати експертизи оригінал-макетів підручників з кожного навчального предмета, передані експертами, та надає пропозиції про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» підручникам, оригінал-макети яких братимуть участь у II етапі Конкурсу;

2) на II етапі Конкурсу узагальнює результати відбору електронних версій оригінал-макетів підручників з кожного навчального предмета, передані ЗНЗ, та надає пропозиції щодо формування переліку підручників, що можуть друкуватися за кошти державного бюджету.

2. Склад Конкурсної комісії у кількості не менше п'яти осіб, які не є Учасниками Конкурсу та експертами, затверджується наказом МОН України до початку проведення Конкурсу і оприлюднюється на офіційних веб-сайтах МОН України, ІТЗО.

3. Організація роботи Конкурсної комісії покладається на її голову та секретаря.

4. Конкурсна комісія здійснює роботу на кожному етапі Конкурсу у строки, визначені наказом МОН України про проведення Конкурсу.

5. Експертні висновки на оригінал-макети підручників, поданих на Конкурс, передаються ІТЗО голові Конкурсної комісії у день початку її роботи на I етапі Конкурсу.

Результати відбору електронних версій оригінал-макетів підручників з кожного навчального предмета, передані ЗНЗ, передаються ІТЗО голові Конкурсної комісії у день початку її роботи на II етапі Конкурсу.

6. Результати роботи Конкурсної комісії на кожному етапі оформлюються протоколом, який підписують голова, секретар та всі члени Конкурсної комісії, які брали участь у засіданні.

Протоколи Конкурсної комісії оприлюднюються на офіційних веб-сайтах МОН України, ІТЗО протягом трьох робочих днів після завершення роботи Конкурсної комісії на кожному етапі Конкурсу.

7. Рішення Конкурсної комісії вважається правомочним, якщо у засіданні брали участь не менше 2/3 її членів.

8. Оголошення висновків Конкурсної комісії здійснюється ІТЗО наступного дня після завершення роботи Конкурсної комісії на кожному етапі Конкурсу і проводиться відкрито із запрошенням учасників, експертів, представників громадськості, видавництв, засобів масової інформації.

9. З кожного навчального предмета до переліку підручників, що можуть друкуватися за кошти державного бюджету, включаються всі підручники, відібрані ЗНЗ, які видавництва погоджуються надрукувати за ціною, не більшою середньої вартості підручника, зазначеної у паспорті бюджетної програми на відповідний рік.

У разі відмови видавництва друкувати замовлений ЗНЗ тираж підручника за ціною, не більшою середньої вартості підручника, зазначеної у паспорті бюджетної програми, ЗНЗ, які вибрали цей підручник, повторно роблять замовлення, обираючи підручник з тих, що будуть друкуватися за кошти державного бюджету.

10. Підручники, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», проте не ввійшли до переліку підручників, що можуть друкуватися за кошти державного бюджету, можуть видаватися за обігові кошти видавництв, а також за рахунок коштів, не заборонених чинним законодавством.

11. Усі оригінал-макети підручників, експертні висновки, результати відбору оригінал-макетів підручників з кожного навчального предмета, передані ЗНЗ, разом з протоколами засідань Конкурсної комісії передаються її головою у день завершення роботи на кожному етапі до ІТЗО. Про що складаються відповідні акти, які підписують голова Конкурсної комісії та директор ІТЗО.

VII. Апеляційна комісія

1. Апеляційна комісія Конкурсу (далі – Апеляційна комісія) розглядає апеляції учасників з приводу дотримання процедури його проведення, інформує МОН України та ІТЗО про свою позицію щодо обґрунтованості поданих апеляцій.

2. Склад Апеляційної комісії у кількості не менше п'яти осіб затверджується наказом МОН України до закінчення строку подачі комплектів конкурсних матеріалів. До складу Апеляційної комісії обов'язково входить працівник юридичного департаменту МОН України.

Членами Апеляційної комісії не можуть бути учасники, експерти, члени Конкурсної комісії та особи, які мають конфлікт інтересів з авторами, оригінал-макети підручників яких подані на Конкурс.

Інформація про склад Апеляційної комісії оприлюднюється на офіційних веб-сайтах МОН України, ІТЗО.

3. Організація роботи Апеляційної комісії покладається на голову та секретаря цієї комісії.

4. Апеляції учасників розглядаються Апеляційною комісією у строк, визначений наказом МОН України про проведення Конкурсу.

5. За результатами засідання Апеляційної комісії складається протокол, який підписують голова, секретар та всі члени Апеляційної комісії, які брали участь у засіданні.

6. Рішення Апеляційної комісії є правомочним, якщо в її засіданні брали участь більше 2/3 її членів.

7. Рішення Апеляційної комісії, викладене в протоколі, доводиться листами до відома учасників, які подавали апеляції, та подається до ІТЗО протягом трьох робочих днів після завершення її роботи для підготовки матеріалів для розгляду на колегії МОН України та прийняття відповідного рішення.

Про це складається відповідний акт, який підписують голова Апеляційної комісії та директор ІТЗО.

8. Рішення Апеляційної комісії оприлюднюється на офіційних веб-сайтах МОН України, ІТЗО протягом трьох робочих днів після завершення її роботи.

VIII. Підбиття підсумків Конкурсу

1. Після оголошення висновків Конкурсної комісії щодо визначення переліку підручників, що можуть друкуватися за кошти державного бюджету, та орієнтовних накладів при друкуванні їх за кошти державного бюджету на вимогу Учасників Конкурсу ІТЗО протягом п'яти робочих днів після їх звернення надає їм матеріали експертизи (витяги з протоколів засідань Конкурсної комісії, копії експертних висновків) на подані ними оригінал-макети підручників.

2. Учасники мають право подати апеляції до Апеляційної комісії щодо процедури проведення Конкурсу не пізніше п'яти робочих днів з моменту отримання ними матеріалів експертизи.

3. За результатами роботи Конкурсної та Апеляційної комісій ІТЗО готує матеріали для їх розгляду на колегії МОН України.

4. Матеріали Конкурсу розглядаються на колегії МОН України у строк не більше тридцяти календарних днів після їх подання. Рішення колегії МОН України є підставою для прийняття наказів МОН України:

про надання підручникам грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»;

про затвердження переліку підручників, що можуть друкуватися за кошти державного бюджету.

Накази оприлюднюються на офіційних веб-сайтах МОН України, ІТЗО, Репозитарії у тижневий строк після їх підписання.

5. У разі встановлення Апеляційною комісією порушення процедури проведення Конкурсу колегія МОН України приймає рішення про невизнання результатів Конкурсу.

У цьому випадку МОН України повторно проводить Конкурс з навчальних предметів, стосовно яких встановлено порушення процедури проведення Конкурсу.

6. Усі документи, що стосуються Конкурсу, зберігаються у ІТЗО протягом двох років після оприлюднення наказу МОН України про надання підручникам грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України».

ІХ. Фінансування

Витрати на проведення Конкурсу здійснює МОН України за рахунок коштів Державного бюджету України в межах асигнувань, передбачених МОН України на зазначені цілі, а також коштів, не заборонених чинним законодавством.

Директор
департаменту загальної середньої
та дошкільної освіти

Ю. Г. Кононенко